

Πρωτοπρεσβυτέρου Ἰωάννου Φωτοπούλου,
ἐφημερίου Ἱ. Ναοῦ Ἁγίας Παρασκευῆς Ἀπτικῆς.

“Ἀνάθεμα Διοσκόρω καὶ τοῖς φιλοῦσιν αὐτόν” (Πράξις Δ΄ τῆς ἐν Χαλκηδόνι Δ΄ Οἰκουμ. Συνόδου).

Ἀγαπητέ κ. Διευθυντά,

Ὡς ἱερεύς, θά ἤθελα νά καταδέσω κάποιες σκέψεις σάν τοποδέτηση - ἀναίρεση ὅσων ἔγραψε στὸν “Ο. Τ.” (18 - 10 - 02) ὁ καθηγητῆς κ. Μαρτζέλος. Κι αὐτό γιατί μέ τήν ἐπιστολή του δηλητηριάζει τή συνείδηση τῶν χριστιανῶν προσπαθώντας νά ἐμφανίσει ὡς ὀρθόδοξο - Κύριε ἐλέησον! - τὸν ἀναθεματισμένο ἀπὸ τήν Δ΄ Οἰκουμενική Σύνοδο Διόσκορο. Ἀπὸ τήν ἄλλη δέ μᾶς συγκινεῖ καθόλου ἢ διαρκῆς ἐπίκληση ἐκ μέρους ὄχι μόνο τοῦ κ. Μαρτζέλου ἀλλὰ καὶ ποικίλων ἄλλων καθηγητῶν δοκτόρων, λεκτόρων, “εἶμαι εἰδικός, οἱ ἄλλοι μὴ μιλάτε” καὶ τὸ κούνημα τοῦ δακτύλου. Οἱ ἰσχυρισμοὶ αὐτοὶ εἶναι ἀντορθόδοξοι, ἀντιδημοκρατικοὶ καὶ γεμάτοι φόβο γιὰ κάθε κάθε πιθανό ἀντίλογο.

Τί μᾶς λέγει λοιπὸν μεταξὺ ἄλλων ὁ κ. Μαρτζέλος; Λέει καὶ ξαναλέει ὅτι “ὁ Διόσκορος στὴν Δ΄ Οἰκουμενική Σύνοδο δὲν καταδικάστηκε ὡς αἰρετικός γιατί ἡ ληστρική Σύνοδος στὴν ὁποία προήδρευε δὲν θεωρήθηκε ἀπὸ τοὺς πατέρες τῆς Χαλκηδόνος ὡς αἰρετική”.

1. Ἱστορικό τοῦ μονοφυσιτισμοῦ - Ληστρική Σύνοδος τῆς Ἐφέσου.

Γιὰ τοὺς ἀναγνώστες τοῦ “Ο.Τ.” ἓνα σύντομο ἱστορικό τῆς μονοφυσιτικῆς πλάνης εἶναι ἀπαραίτητο : Ὁ ἀρχιμανδρίτης Εὐτυχῆς διακήρυξε στὴν Κωνσταντινούπολη τὴν πλάνη ὅτι οἱ φύσεις τοῦ Χριστοῦ ἦσαν δύο πρό τῆς ἐνώσεως τους στό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ ἔγιναν μί α φύση μετὰ τὴν ἔνωση. Δέ δεχόταν ὅτι ὁ Χριστός καὶ μετὰ τὴν Σάρκωση εἶχε ὁμοούσιο μέ τὴν Παρθένο Μαρία ἀνθρώπινη φύση, ἀλλὰ ὅτι τρόπον τινά ἀπερροφήθη ἢ ἀνθρώπινη ἀπὸ τὴ θεία φύση. Ἐπρόκειτο γιὰ μιὰ φοβερὴ πλάνη μέ τὴν ὁποία ἀκυρώνεται τὸ Μυστήριον τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου. Γι’ αὐτὴ τὴν πλάνη του, ἀφοῦ τοῦ ἐπισημάνθηκε ὅτι ἀντιβαίνει στὴ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ δόθηκε καιρὸς μετανοίας καταδικάστηκε καὶ καθαιρέθηκε ἀπὸ ἐνδημοῦσα στὴν Κωνσταντινούπολη Σύνοδο ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἁγίου Φλαβιανοῦ. Ὁ Εὐτυχῆς ὅμως μέ τὴ βοήθεια τοῦ εὐνούχου Χρυσάφιου κατάφερε νά ἀκυρωθεῖ ἢ ἀπόφαση αὐτὴ καὶ νά συναθροισθεῖ μεγάλη Σύνοδος στὴν Ἐφεσο ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Διοσκόρου. Ἡ Σύνοδος αὐτὴ ἀπὸ τὰ ἔκτροπα πού ἔγιναν ἐκεῖ ὀνομάστηκε Ληστρική(449). Σ’ αὐτὴν ὁ “ὀρθόδοξος” Διόσκορος ἀνέδειξε ὅλα τὰ “προσόντα” του. (Ὅσα ἀκολουθοῦν προκύπτουν ἀπὸ τὰ Πρακτικὰ τῶν Οἰκουμ. Συνόδων).

α) Μετά τήν ὁμολογία τοῦ Εὐτυχοῦς “ὁμολογῶ ἐκ δύο φύσεων γεγενῆσθαι τόν Κύριον ἡμῶν πρό τῆς ἐνώσεως· μετά δέ τήν ἔνωσιν, μίαν φύσιν ὁμολογῶ”, ὁ Διόσκορος εἶπε: “συντιθέμεθα τούτοις καί ἡμεῖς πάντες”, δηλαδή “συμφωνοῦμε καί ἐμεῖς ὅλοι σ’ αὐτά”. Φάνηκε λοιπόν σύμφωνος μέ τόν Εὐτυχή.

β) Αὐτή βέβαια ἡ φράση, γραμμένη στά Πρακτικά τῆς Ληστρικῆς Συνόδου, ἦταν ἀληθῆς μόνο ὅσον ἀφορᾷ τό Διόσκορο καί τήν παρέα του. Διότι οἱ πλείστοι Συνοδικοί ἐκχιάσθησαν - ὄχι μέ λόγια μόνο - νά ὑπογράψουν τίς ἀποφάσεις τοῦ Διοσκόρου. Καί ὅταν κατά τίς πρῶτες συνεδρίες τῆς Δ΄ οἰκουμενικῆς Συνόδου ὁ Διόσκορος τόλμησε νά ἰσχυρισθεῖ ὅτι στή Ληστρική Σύνοδο τῆς Ἐφέσου συνήνεσαν ἅπαντες, οἱ περισσότεροι ἐπίσκοποι πού εἶχαν συμμετάσχει σ’ αὐτήν ἄρχισαν νά φωνάζουν : “ Οὐδεῖς συνήνεσεν. Βία ἐγένετο, βία μετά πληγῶν· εἰς ἄγραφον χάρτην ὑπεγράψαμεν καθαιρέσεις ἡμῖν ἠπειλήθη. Ἐξορία ἡμῖν ἠπειλήθη. Στρατιῶται μετά βέλκων καί ξιφῶν ἐπέστησαν...Ὅπου ξιφή καί βέλκλα, ποία Σύνοδος;”. Δηλαδή : “ Κανείς δέν συμφώνησε. Μέ τή βία ἐγιναν ὅλα. Μέ τή βία καί τό ξύλο. Ὑπογράψαμε σέ ἄγραφο χαρτί! Μᾶς ἀπειλήσαν μέ καθαίρεση καί ἐξορία! Μπήκαν στό χῶρο τῆς Συνόδου στρατιῶτες μέ ξιφή καί ρόπαλα! Μποροῦμε νά μιλάμε γιά Σύνοδο μέ ξιφή καί ρόπαλα; “

γ) Σ’ αὐτή τή Ληστρική Σύνοδο, ὁ Διόσκορος καθαίρεσε τόν ἀρχιεπίσκοπο Κωνσταντινουπόλεως ἅγιο Φλαβιανό καί στή συνέχεια μέ παρότρυνσή του ἡ τοῦ πρωτοπαλλήκαρου τοῦ ἀρχιμανδρίτη Βαρσουμά, τόν κλώτσησαν κάποιοι στρατιῶτες καί τόν σκότωσαν! Γι’ αὐτό οἱ πατέρες κατά τή διάρκεια τῆς ἐν Χαλκηδόνι Δ΄ οἰκουμενικῆς Συνόδου συχνά φώναζαν γιά τό Διόσκορο : “τόν φονέα ἐξω βάλε. Φλαβιανόν στρατιῶται καθεῖλον”, δηλαδή “βγάλτε ἐξω τό φονιά. Τόν Φλαβιανό τόν σκότωσαν στρατιῶτες” ἐνῶ ἄλλη φορά ἀποκαλοῦσαν “σφαγέα” τό Βαρσουμά. Εἶναι ἐπίσης χαρακτηριστικό ὅτι κάποιοι ἐπίσκοποι γνωρίζοντας τήν ἀγιότητα τοῦ Φλαβιανοῦ, τήν ὥρα πού διαβαζόταν τό “καθαιρετικό” τοῦ Ἁγίου, ἔπεσαν στά γόνατα τοῦ Διοσκόρου καί τόν παρακαλοῦσαν νά μή τόν καθαιρέσει. Καί ἐπειδή ἐπέμεναν, ὁ Διόσκορος τούς εἶπε : “ Ἐπανάσταση μοῦ κάνετε; Φέρτε μέσα τούς στρατιῶτες”. Κι ἔτσι ἀναγκάστηκαν ὅλοι νά ὑπογράψουν.

δ) Ἐννοεῖται ὅτι ὁ Διόσκορος δέν ἐπέτρεψε σέ κανένα νά τηρεῖ Πρακτικά ἐκτός ἀπό τούς δικούς του γραμματεῖς. Κάποιοι, οἱ ὁποῖοι προσπάθησαν νά κρατήσουν σημειώσεις, οἱ “νοτάριοι”, δηλ. οἱ γραμματεῖς τοῦ Διοσκόρου τούς ἐσθῆσαν τίς “δέλτους” καί παρά λίγο νά τούς σπάσουν τά δάχτυλα στήν προσπάθεια νά τούς πάρουν τά καλάμάρια!

ε) Ὁ Διόσκορος στή Β΄ Σύνοδο - “φιάσκο” τῆς Ἐφέσου δέν ἐπέτρεψε νά ἀναγνωσθεῖ ὁ Τόμος τοῦ πάπα Ρώμης Λέοντος, δηλ. μία Ἐπιστολή δογματική ἀπευθυνόμενη στόν Πατριάρχη Φλαβιανό πού ἀπετέλεσε τή βάση τοῦ Ὄρου τῆς Δ΄ Οἰκουμ. Συνόδου καί ἡ ὁποία διετράνωνε τήν πίστη τῆς Ἐκκλησίας περὶ τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ.

Ἀναφέραμε τά παραπάνω ὄχι μόνο γιά νά ἀποδείξουμε τό ἦθος τοῦ Διοσκόρου (ἐξ ἄλλου δέν ἦσαν μόνον αὐτά τά...κατορθώματά του. Ὑπῆρχαν καί πολλές καταγγελίες ἀπό κληρικούς τῆς Ἀλεξανδρείας γιά ἄσεμνη ζωή, γιά ἀρπαγές, ἐμπρησμούς κ.λ.π.) ἀλλά γιά νά φανερώσουμε ὅτι ἔδειξε τό ...ἦθος του, ὅλη αὐτή τή μανία του γιά νά ὑπερασπίσει τόν Εὐτυχή καί τήν πλάνη καί αἵρεση τῶν μονοφυσιτῶν. Συγκεφαλαιώνουμε : Διεκέρυξε ἐνώπιον ὄλων τή συμφωνία του μέ τόν Εὐτυχή, τόν ἀποκατέστησε στήν ἱερωσύνη καί τήν ἡγουμενία, καθαίρεσε καί φόνευσε τόν ἅγιο Φλαβιανό, ἐξέβιασε τούς πάντες νά ὑπογράψουν καί ἐμπόδισε τήν ἀνάγνωση τοῦ Τόμου τοῦ Ἁγίου Λέοντος. Πῶς λοιπόν δέν ἦταν αἰρετικός; Ὁ Διόσκορος γιά νά ὑπερασπίσει τόν

Εὐτυχῆ ἐξήντησε ὅλη τή “γκάμα” τῆς κακότητος καί τῆς φαυλότητος: τρομοκρατία, προπηλακισμοί, ἐκβιασμοί, φόνος. Τί ἄλλο πρέπει νά κάνει κάποιος γιά νά ἀποδείξει τήν αἵρεσή του;

Ὅσον ἀφορᾷ στή Ληστρική Σύνοδο τῆς Ἐφέσου τό γεγονός ὅτι ἡ Δ΄ Οἰκουμ. Σύνοδος ἀκύρωσε καί ἀποκήρυξε τίς ἀποφάσεις τῆς (τῆς Ληστρικής) περί ἀποδοχῆς τῆς αἰρετικῆς Ὁμολογίας τοῦ Εὐτυχοῦς, περί ἀποκαταστάσεως τοῦ Εὐτυχοῦς, περί καθαιρέσεως τοῦ Ἁγίου Φλαβιανοῦ ἀποδεικνύουν τήν καταδίκη τῆς Συνόδου αὐτῆς ὡς αἰρετικῆς.

2. Γιά ποιό λόγο καθαιρέθηκε ὁ Διόσκορος; Τί γράφουν τά Πρακτικά ;

Οἱ ἀναθεματισμοί τῶν Ἁγίων Πατέρων.

Γράφει ἐπίσης ὁ κ. Μαρτζέλος ὅτι ἡ Δ΄ Οἰκ. Σύνοδος καθήρεσε τό Διόσκορο ὄχι γιά αἵρεση ἄλλα γιά “ κανονικούς λόγους” δηλ. ἐπειδή ἐκλήθη τρεῖς φορές σύμφωνα μέ τούς ἱερούς Κανόνες νά ἀπολογηθεῖ γιά τά ἐκτροπα τῆς Ληστρικής Συνόδου καί δέν προσῆλθε. Ἐπικαλεῖται πρὸς τοῦτο **I)** τά Πρακτικά τῆς καί **II)** τή μαρτυρία τοῦ Ἁγίου Ἀνατολίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καί προέδρου τῆς Δ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Πράγματι στήν ἀπόφαση καθαιρέσεως, στό “καθαιρετικό”, ἔτσι φαίνεται ὅτι δηλαδή ὁ Διόσκορος καθαιρέθηκε “ διά τήν κατά τῶν θείων κανόνων ὑπεροψίαν” καί “ διά τήν ἀπειθείαν” του στήν Οἰκουμενική Σύνοδο (Σπυρίδωνος Μήλια, Τῶν Ἱερῶν Συνόδων Νέα καί δαψιλεστάτη Συλλογή τομ. 2, σ. 150). Γιατί ὅμως ἐπραξάν ἔτσι οἱ Ἅγιοι Πατέρες; Ἐπειδή, ὡς ἀκριβοδίκαιοι, δέν ἤθελαν νά τόν καθαιρέσουν ὡς αἰρετικό ἀφοῦ δέν προσῆλθε νά ἐξετασθεῖ καί νά ἀπολογηθεῖ. Ἰπάρχει ὅμως καί τό ἐξῆς ἐρώτημα. Ἄν προσερχόταν στή Σύνοδο δέν θά καταδικαζόταν γιά τήν αἵρεσή του; Ἀσφαλῶς, ναί. Καί τό ἤξερε. Αὐτός εἶναι καί ὁ λόγος πού δέν παρουσιάστηκε προφασιζόμενος πότε ὅτι ἐμποδίζεται ἀπό τήν κοσμική ἐξουσία, πότε ὅτι εἶναι ἄρρωστος κ.λπ. Ἡ καταδίκη τοῦ Διοσκόρου ὡς ἀπειθοῦς δέν σημαίνει ὅτι ἀπηλλάγη ἀπό τήν κατηγορία του ὡς αἰρετικοῦ.

Εἶναι ἐδῶ ἐνδιαφέρον νά δοῦμε ὅσα γράφει ὁ μοναχός Λεόντιος ὁ Ἱεροσολυμίτης ἀπαντώντας σέ παρόμοιο ἐρώτημα ὁπαδῶν τοῦ Διοσκούρου (Διοσκορίτες). Ἐρωτοῦν : “Πῶς οὖν...αὕτη ἡ Σύνοδος ἔφη Διόσκορον μή διά δόγμα καθελεῖν· ἀλλ’ ὅτι κληθεῖς οὐχ ὑπήκουσε;” Ἀπαντᾷ ὁ Λεόντιος : “Καί γάρ ὄντως ἐκλήθη μέν διά τήν τοῦ κακοῦ δόγματος Εὐτυχοῦς ὑποψίαν. Μή ὑπακούσας δέ...προῦποπέπτωκε καί ἐτέρῳ ἐγκλήματι, τῷ τῆς παρακοῆς, ὑπέρ οὗ καί τῆς κατά τούς κανόνας μερικῆς τέτυχεν ἀμοιβῆς ἐκβεβλημένος πλήν οὐκ ἐν τῷδε τοῦ τῆς κακοδοξίας ἐλευθέρωται· οὐ γάρ εἴ τις ἐπί ἱεροσυλία ἐγκαλοῖτο, προτραπείς δέ εἰς τήν περί τοῦδε δίκην καί φυγοδικήσας, εἶτα εὐλόγως φυγοδικία κατακριθεῖς διά τῆς κουφοτέρας κατακρίσεως τῆς δε , περί τῆς ἱεροσυλίας τήν νικῶσαν ἀπενέγκοιτο· τούναντίον γάρ καί ἐπιβεβαιοῖ τήν ἐγκλησιν τῆς βασάνου τῆς ὑποδέσεως” (“Ἐνθα ἀνωτ. σ. 250).

Μετάφραση : Ἐρώτηση τῶν ὁπαδῶν τοῦ Διοσκόρου : “Πῶς λοιπόν λέγει ἡ Δ΄ Οἰκ. Σύνοδος στήν ἀπόφασή τῆς ὅτι δέν καθαίρεσε τόν Διόσκορο γιά δογματικό ζήτημα ἀλλά ἐπειδή ἐκλήθη καί δέν ὑπάκουσε;” (Φαίνεται ὅτι οἱ παλαιοὶ ἀντιχαλκηδόνιοι -Διοσκορίτες πρόλαβαν

μέ τήν ἐπιχειρηματολογία τους τόν κ. Μαρτζέλο!) Ἀπάντηση : “Πράγματι ἐκλήθη ὡς ὑποπτος τῆς κακοδοξίας τοῦ Εὐτυχοῦς. Ἀλλά ἐπειδὴ δέν ὑπάκουσε ὑπέπεσε καί σέ ἄλλο ἐγκλημα, αὐτό τῆς παρακοῆς. Καί γι’ αὐτό ἐξεβλήθη ἀπό τήν Ἐκκλησία εἰσπράττοντας ἕνα μέρος τῶν ἐπιτιμιῶν σύμφωνα μέ τούς Ἱερούς Κανόνες. Αὐτό δέ σημαίνει ὅτι μέ τό ἐπιτίμιο αὐτό ἀπηλλάγη ἀπό τήν κατηγορία τῆς κακοδοξίας. Ἄς πάρουμε ἕνα παράδειγμα: Ἄν κάποιος ἐγκαλεῖται ἐπί ἱεροσυλία καί κληθεῖ σέ δίκη καί φυγοδικήσει εἶναι φυσικό νά καταδικασθεῖ ἐπί φυγοδικία. Αὐτό δέ σημαίνει ὅτι μέ αὐτή τήν ελαφρότερη καταδικαστική ἀπόφαση ὁ καταδικασθεὶς ἀπέσεισε τή βαρύτερη κατηγορία ἐπί ἱεροσυλία. Ἀντίθετα ἐπιβεβαιώνει τήν ἀνάγκη νά ἐξετασθεῖ ἡ ὑπόθεση γιά τήν ὁποία κατηγορεῖται”.

Αὐτή δέ ἡ κατηγορία κατά τοῦ Διοσκόρου, ὡς συμφρονούντος μέ τόν Εὐτυχῆ, ὡς αἰρετικοῦ δηλαδή, γίνεται οὐσιαστικά ἀποδεκτή ἀπό τά διαρκῆ ἀνάθεματα τῶν Πατέρων ἐναντίον του κατά τή διάρκεια τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου. Πιό χαρακτηριστικά εἶναι ὅσα φώναξαν οἱ Πατέρες μετά τήν ὑπογραφή τοῦ Ὄρου πρὸς τόν Αὐτοκράτορα Μαρκιανό : “ Διά σου θεθαία ἡ πίστις ! τούς α ἰ ρ ε τ ι κ ο ὑ ς σύ ἐδίωξας ! Νεστορίῳ καί Εὐτυχεῖ ἀνάθεμα! ἀνάθεμα καί Διοσκόρῳ !Νεστορίῳ καί Εὐτυχεῖ καί Διοσκόρῳ ἀνάθεμα ! ...τήν ὑμετέραν βασιλείαν ὁ Θεός φυλάξοι! τούς α ἰ ρ ε τ ι κ ο ὑ ς ὑμεῖς ἐξεβάλετε · Νεστορίῳ καί Εὐτυχεῖ καί Διοσκόρῳ ἀνάθεμα ! Ἡ Τριάς τούς τρεῖς καθεῖλε · ἡ Τριάς τούς τρεῖς ἐξέβαλε ! “ (Ἐνθα ανωτ. σ. 185). Ἴδου λοιπόν τί προκύπτει ἀπό τή συνολική μελέτη τῶν Πρακτικῶν καί ὄχι ἀπό μιὰ περιορισμένη, ἐπιλεκτική καί νομικίστικη θεώρησή τους.

Νά μᾶς συγχωροῦν οἱ ἀναγνώστες οἱ ὁποῖοι ἐξ ἀγνοίας σκανδαλίζονται ἀπό τούς ἀναθεματισμούς τῶν Πατέρων. Ἀλλά οἱ Ἅγιοι Πατέρες σέ θέματα πίστεως δηλ. σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου δέν ἀστειεύονταν, ὅπως καί ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ὁ ὁποῖος δύο φορές στό ἴδιο χωρίο διακηρύσσει : “ ἐάν ἡμεῖς ἡ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ’ ὃ εὐηγγελισάμεν ὑμῖν, ἂ ν ἂ θ ε μ α ἔστω. ὡς προειρήκαμεν, καί ἄρτι πάλιν λέγω · εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ’ ὃ παρελάβετε, ἂ ν ἂ θ ε μ α ἔστω” (Γαλ. 8 - 9). Καί εἶναι φανερό ὅτι οἱ τρεῖς προαναφερθέντες αἰρετικοὶ ἐκήρυτταν ἄ λ λ ο ἀπό τήν Ἐκκλησία “εὐαγγέλιο”.

3. Ἡ μαρτυρία τοῦ Ἁγίου Ανατολίου - Μιά “πικρή” λεπτομέρεια.

Ἄς δοῦμε τώρα καί τή μαρτυρία τοῦ Ἁγίου Ανατολίου. Ἐκεῖνο πού πρέπει νά εἰπωθεῖ εὐθύς ἐξ ἀρχῆς εἶναι ὅτι ὅσα εἶπε περί τῆς καθαιρέσεως τοῦ Διοσκόρου ὁ Ἅγιος Ἀνατόλιος δέν ἀποτελοῦν κάποια ἐπίσημη διακήρυξη, ἀλλά ἐλέγχθησαν στά πλαίσια μιᾶς ζωντανῆς συζητήσεως μεταξύ τῶν Πατέρων τῆς Δ΄ Οἰκουμ. Συνόδου πρὸ τῆς διατυπώσεως τοῦ περιφήμου Ὄρου τῆς καί κατεγράφησαν στά Πρακτικά τῆς. Κατά τή συζήτηση αὐτή ἠγέρθη μιὰ ἀμφισβήτηση ἂν ὁ Ὄρος πού εἶχε ἀρχικά διατυπωθεῖ, καί ὁ ὁποῖος τελικὰ ἀπερρίφθη ἀντικατασταθεῖς ἀπό ἄλλον, ἦταν σαφῆς καί πλήρης. Μεταξύ αὐτῶν πού διαφωνοῦσαν ἦσαν καί οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης οἱ ὁποῖοι ἐπέμεναν ὅτι στό Ὄρο ἔπρεπε νά μνημονευθεῖ καί ὁ Τόμος τοῦ Πάπα Λέοντος. Πρὶν ἀντιγράψουμε ἐδῶ τό σχετικό ἀπόσπασμα τῶν Πρακτικῶν πρέπει νά ποῦμε ὅτι μέσα στή Σύνοδο συμπαρίσταντο καί ἄρχοντες τῆς Συγκλήτου οἱ ὁποῖοι παρενέβαιναν διακριτικά, μέ ἕνα πνεῦμα “συναλληλίας” κατά τή διάρκεια τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου ὄχι ἐπί τῆς οὐσίας, ἂν καί ἔλεγαν πολλές φορές τή γνώμη τους, ὅσο ἐπί τῆς διαδικασίας, ὑποβοηθώντας τήν πορεία τῶν ἐργασιῶν καί δίνοντας πρακτικές λύσεις.

Ἴδού λοιπόν τό σχετικό ἀπόσπασμα πού φανερώνει τή ζωντάνια τῆς Συνόδου, τή συνεισφορά τοῦ ἀνθρωπίνου παράγοντος, καί μᾶς δείχνει τί στ’ ἀλήθεια σημαίνουν αὐτά πού διαβάζουμε στίς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων “πολλῆς δέ συζητήσεως γενομένης” (Πραξ. 15, 7) καί “ἔδοξε τῷ Ἁγίῳ πνεύματι καί ἡμῖν” (Πραξ. 15, 28):

- Ὁ Ὅρος ἄρτι ὑπογράφῃ.
- Ὁ μὴ ὑπογράφων αἰρετικός ἐστί.
- Τούς αἰρετικούς ἔξω βάλε.
- Ἡ Θεοτόκος Μαρία τῷ Ὁρῷ προστεθῆ

Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καί ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον.

- Διόσκορος ἔλεγεν· ὅτι διὰ τοῦτο καθεῖλον Φλαβιανόν, ἐπειδὴ δύο φύσεις εἶπεν εἶναι· ὁ δὲ Ὅρος ἐκ δύο φύσεων ἔχει.

Ἀνατόλιος ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπε:

- Διὰ τὴν πίστιν οὐ καθηρέθη Διόσκορος, ἀλλ’ ἐπειδὴ ἀκοινωνησίαν ἐποίησε τῷ κυρίῳ Λέοντι τῷ ἀρχιεπισκόπῳ· καί τρίτον ἐκλήθη καί οὐκ ἤλθεν· διὰ τοῦτο καθηρέθη.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον·

- Τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἀρχιεπισκόπου Λέοντος καταδέχασθε; Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν·

- Ναί ὑπεδεξάμεθα καί ὑπεγράψαμεν. (Πρακτικά, ἐνθα ἄνωτ. σ. 173)

Βλέπουμε λοιπόν καθαρά ὅτι στὴν παρατήρηση τῶν ἀρχόντων σχετικά μέ τή δογματική στάση - γιὰ θέματα πίστεως - τοῦ Διόσκορου, ὁ Ἅγιος Ἀνατόλιος λέγει τή γνώμη του, ἡ ὁποία φαίνεται νά περνᾷ ἀπαρατήρητη, καθὼς ἡ συνοδική συζήτηση συνεχίζεται. Κανείς δέν ἐπιδοκιμάζει τὰ ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Ἀνατολίου λεχθέντα.

Ἵπάρχει ἐπίσης, πρέπει νά ποῦμε στό σημεῖο αὐτό, μιὰ “πικρὴ” γιὰ τόν Ἅγιο Ἀνατόλιο λεπτομέρεια: Ἡ προσωπικὴ του σχέση μέ τὸ Διόσκορο. Ἄς κάνουμε ἓνα μεγάλο ἄλλα 3 1/2 αἰῶνων. Κατὰ τὴν Ζ΄ Οἰκουμ. Σύνοδο λοιπόν, (787) προκειμένου οἱ Πατέρες νά δεχθοῦν στὴν Ἐκκλησίᾳ τούς ἐπισκόπους πού εἶχαν χειροτονηθεῖ ἀπὸ τούς αἰρετικούς εἰκονομάχους χρησιμοποίησαν σάν παράδειγμα τὴν περίπτωσι τοῦ Ἁγίου Ἀνατολίου. Συγκεκριμένα ἀνεγνώσθη τό ἀκόλουθο ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν ἱστορία τοῦ Θεοδώρου τοῦ ἀναγνώστου σχετικά

μέ τή χειροτονία τοῦ Ἁγίου Ἀνατολίου : “ Διόσκορος γάρ παρά τό τοῖς κανόσι δοκοῦν ἑαυτῶ τήν χειροτονίαν ἐπιτρέψας τῆς κατά Κωνσταντινούπολιν ἐπισκοπῆς, προχειρίζεται εἰς τήν ταύτης προεδρίαν Ἀνατόλιόν τινα τῶν τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας τάς ἀποκρίσεις ἐν Κωνσταντινουπόλει ποιούμενον, ἔχων παρευδύς καί Εὐτυχῆ συλλειτουργοῦντα. πρὸς ὃν Ἀνατόλιος χαριέντως ἔφη: τό γάρ μέλλον ἡγνόμεν ὅπου περιπεπάτηκας, ἡγίακας” (Πρακτικά τομ. 3, σελ. 238 - 239). Μετάφραση: “Ὁ Διόσκορος σέ ἀντίθεση μέ τούς ἱερούς Κανόνες ἀυθαίρετα ἀνέλαβε τή χειροτονία ἐπίσκοπου γιά τήν Κων/ πολη καί προεχειρίσε ἐπίσκοπό της κάποιον Ἀνατόλιο ἀπό τήν ἐκκλησία τῆς Ἀλεξανδρείας πού ἦταν ἀποκρισιάριος (δηλ. τρόπον τινά πρεσβευτής τοῦ Διοσκόρου) στή Κων/πολη ἔχοντας συλλειτουργοῦντα καί τόν Εὐτυχῆ. Πρὸς αὐτόν (δηλ. τόν Εὐτυχῆ) εἶπε χαριτολογώντας ὁ Ἀνατόλιος - ἀγνοοῦσε, βέβαια, τό μέλλον : ὅπου περπάτησες, ἡγίαςες (τόν τόπο)”.

Μετά τήν ἀνάγνωση ὁ Πατριάρχης Ταράσιος εἶπε πρὸς τούς Πατέρες τῆς Ζ΄ Οἰκ. Συνόδου : “Τί λέτε γιά τόν Ἀνατόλιο; Δέν ἔγινε ἔξαρχος (πρόεδρος) τῆς Δ΄ ἁγίας Συνόδου; Κι ὅμως εἶχε χειροτονηθεῖ ἀπό τό δυσσεβῆ Διόσκορο παρόντος καί τοῦ Εὐτυχούς. Κι ἐμεῖς λοιπόν ἄς δεχώμεθα τούς χειροτονηθέντας ἀπό τούς αἰρετικούς ὅπως ἔγινε δεκτός καί ὁ Ἀνατόλιος”. Ἀπό τά ἀνωτέρω συμπεραίνουμε :

α) ὅτι ὁ Ἅγιος Ἀνατόλιος ἔγινε κατ’ οἰκονομίαν δεκτός “ διά τήν εὐσέβειαν αὐτοῦ” (Πρακτικά 2, σ. 16).

β) ὅτι ὁ Διόσκορος καί ἡ περί αὐτόν ληστρική σύνοδος χαρακτηρίζονται ὡς “αἰρετικοί” ἀπό τόν Ἅγιο Ταράσιο καί τούς Πατέρες τῆς Ζ΄ Οἰκουμ. Συνόδου.

γ) ὅτι ὅσα εἶπε ὁ Ἅγιος Ἀνατόλιος περί τοῦ Διοσκόρου δέν ἦσαν ἀπηλλαγμένα κάποιας ἀνθρώπινης συμπάθειας πρὸς τόν Διόσκορο παρά τό γεγονός ὅτι συνήνεσε στην καθαίρεσή του καί τήν ὑπέγραψε. Γι’ αὐτό ὀρθῶς γράφει ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νικοπόλεως κ. Μελέτιος στό σημαντικώτατο περί τῆς Ε΄ Οἰκουμ. Συνόδου ἔργο του, “Μέ τόν ἀναθεματισμόν τοῦ Διοσκόρου ἡ [Δ΄] Σύνοδος ἀπέδειξεν, ὅτι ἡ κρίσις τοῦ Ἀνατολίου ὅτι “Διόσκορος οὐ δι’ αἵρεσιν καθηρέθη”, ἦτο μία ἀστήρικτος ἐσφαλμένη προσωπική ἄποψις” (Μητροπ. Νικοπόλεως Μελετίου, Ἡ Πέμπτη Οἰκουμενική Σύνοδος, Ἀθῆναι 1985, σ. 79).

4. Ἕνα γενικό καί ὠφέλιμο γιά ὅλους μας συμπέρασμα.

Ἵπάρχει κι ἓνα γενικώτερο συμπέρασμα ἐξαγόμενο ἀπό τή συνολική στάση τοῦ Ἁγίου Ἀνατολίου ἐναντι τοῦ Διοσκόρου, τόν ὁποῖο ὁ Ἀνατόλιος ἀναθεμάτισε. Ὁ Πατριάρχης Ἀνατόλιος πρόσεξε νά μή παρασυρθεῖ ἀπό ἀτομικά κίνητρα καί ταυτισθεῖ μέ τόν Διόσκορο, ἀλλά φρόντισε νά ἀκολουθήσει τή γνώμη τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ ἀτυχεῖς συγκυρίες δέν τόν ἐπηρέασαν στήν τελική του ἐπιλογή πού ἀφοροῦσε στή σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Ἔτσι διέφυγε τόν ἀναθεματισμό τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Δ΄ Οἰκουμ. Συνόδου πού κραύγαζαν ὄχι μόνον “ἀνάθεμα Διοσκόρω” ἀλλά καί “ ἀνάθεμα Διοσκόρω καί τοῖς φιλοῦσιν αὐτόν”.

Ἡ στάση τοῦ Ἁγίου Ἀνατολίου ἀπό τή μιά καί τά ἀναδέματα τῆς Δ΄ Οἰκ. Συνόδου ἀπό τήν ἄλλη παραμένουν δείκτης πορείας γιά ὅλους ὅσους θέλουμε ὄχι μόνον νά λεγόμεσθε ἀλλά

καὶ νὰ εἶ μ α σ τ ε Ὁρθόδοξοι, εἴτε εἴμαστε κληρικοί εἴτε λαϊκοί εἴτε λόγιοι, καθηγητές, εἴτε ἀπλοὶ πιστοί.

Ἡ μὴ Ὁρθόδοξη στάση κατὰ τὰ κελεύσματα τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, οἱ σοφιστεῖες, ἡ ἀπόκρυψη καὶ διαστρέβλωση τῶν πηγῶν, οἱ οἰκουμενιστικὲς ἀλχημείες μὲ τήν... ἀπαραίτητη λασπολογία καὶ τίς ἀπειλές, κατατάσσει ὅσους τὰ ἐπιτηδεύονται στοὺς φίλους τοῦ Διοσκόρου καὶ στοὺς ἐχθροὺς τοῦ Χριστοῦ.